

# Obsah – Inhalt

|                                                                                                                                         |            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Úvod .....                                                                                                                              | 7          |
| <b>1. Hradiště nad mlýnem Denemarkem u Kutné Hory: přírodní prostředí, poloha, název a historie lokality .....</b>                      | <b>9</b>   |
| <b>2. Výzkum v letech 1980–1989 .....</b>                                                                                               | <b>14</b>  |
| 2.1. Metoda, průběh a dokumentace výzkumu .....                                                                                         | 14         |
| 2.2. Akropole .....                                                                                                                     | 22         |
| 2.2.1. Úvod .....                                                                                                                       | 22         |
| 2.2.2. Sektory .....                                                                                                                    | 25         |
| 2.2.3. Objekty .....                                                                                                                    | 35         |
| 2.2.4. Kúlové jámy .....                                                                                                                | 66         |
| 2.2.5. Sondy na svazích .....                                                                                                           | 66         |
| 2.3. Předhradí .....                                                                                                                    | 67         |
| 2.3.1. Rozdělení na severní, východní a západní předhradí .....                                                                         | 67         |
| 2.3.2. Sektory na severním a západním předhradí .....                                                                                   | 67         |
| 2.3.3. Objekty a kúlové jámy na severním, východním a západním předhradí .....                                                          | 71         |
| 2.3.4. Sondy č. 1–8 na východním předhradí a křížová sonda na terase pod západním předhradím .....                                      | 82         |
| 2.4. Fortifikační díla: palisády, příkopy, hradby a valy .....                                                                          | 87         |
| 2.4.1. Počet a poloha fortifikačních linií .....                                                                                        | 87         |
| 2.4.2. Palisády .....                                                                                                                   | 87         |
| 2.4.3. Příkopy .....                                                                                                                    | 88         |
| 2.4.4. Hradby a valy .....                                                                                                              | 102        |
| <b>3. Denemarská ostrožna v době řivnáčské kultury .....</b>                                                                            | <b>132</b> |
| 3.1. Archeologická situace .....                                                                                                        | 132        |
| 3.1.1. Podmínky výzkumu .....                                                                                                           | 132        |
| 3.1.2. Sídlištní a fortifikační objekty .....                                                                                           | 132        |
| 3.1.3. Starší a mladší stavební fáze .....                                                                                              | 150        |
| 3.2. Nálezy .....                                                                                                                       | 163        |
| 3.2.1. Nálezový fond, nálezové situace .....                                                                                            | 163        |
| 3.2.2. Keramika .....                                                                                                                   | 164        |
| 3.2.2.1. Klasifikace .....                                                                                                              | 164        |
| 3.2.2.2. Datování keramiky a stavebních fází .....                                                                                      | 199        |
| 3.2.2.3. Denemark a periodizace řivnáčské kultury .....                                                                                 | 202        |
| 3.2.3. Kamenná broušená industrie .....                                                                                                 | 205        |
| 3.2.3.1. Morfologie, typologie seker, tesel a dlát .....                                                                                | 205        |
| 3.2.3.2. Tvary a typy, polotovary, pracovní či výrobní odpad, surovina.<br>Celková charakteristika broušené industrie z Denemarku ..... | 209        |
| 3.2.3.3. Petrografické určení broušené industrie (V. Hoffman, A. Hoffmanová) .....                                                      | 218        |
| 3.2.3.4. Otázka původu suroviny broušených nástrojů (J. Turek) .....                                                                    | 223        |
| 3.2.4. Štípaná industrie .....                                                                                                          | 230        |
| 3.2.4.1. Typy a surovina (L. Macháčková) .....                                                                                          | 230        |
| 3.2.4.2. Nálezová situace .....                                                                                                         | 233        |
| 3.2.5. Ostatní kamenná industrie .....                                                                                                  | 234        |
| 3.2.5.1. Typy a surovina (P. Šída) .....                                                                                                | 234        |
| 3.2.5.2. Nálezová situace .....                                                                                                         | 237        |
| 3.2.5.3. Petrografické zařízení a provenience horninových materiálů (V. Hoffman, A. Hoffmanová) .....                                   | 239        |
| 3.2.6. Kostěná a parohová industrie .....                                                                                               | 243        |
| 3.2.6.1. Tvary a typy, surovina .....                                                                                                   | 244        |
| 3.2.6.2. Nálezová situace .....                                                                                                         | 253        |

|                                                                                                                                      |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 3.2.7. Měděné předměty                                                                                                               | 254 |
| 3.2.7.1. Typy, datování                                                                                                              | 254 |
| 3.2.7.2. Metalografický rozbor ( <i>P. Budd</i> )                                                                                    | 254 |
| 3.3. Přírodovědné rozbor                                                                                                             | 255 |
| 3.3.1. Rostlinné makrozbytky ( <i>V. Čulíková</i> )                                                                                  | 255 |
| 3.3.2. Půdně morfologický výzkum ( <i>L. Smolíková</i> )                                                                             | 264 |
| 3.3.2.1. Mikromorfologická charakteristika                                                                                           | 264 |
| 3.3.2.2. Genetické zhodnocení                                                                                                        | 264 |
| 3.3.2.3. Závěr                                                                                                                       | 266 |
| 3.3.3. Fosfátová analýza na severním okraji denemarské ostrožny ( <i>A. Majer</i> )                                                  | 267 |
| 3.3.4. Radiokarbonová data                                                                                                           | 267 |
| 3.4. Závěr. Od hrazeného výšinného sídliště ke skalní pevnosti                                                                       | 271 |
| 3.4.1. Řivnáčská kultura, výšinná sídliště a pozice Denemarku v sídelní síti                                                         | 271 |
| 3.4.2. Stavební vývoj, ekonomika a společnost                                                                                        | 276 |
| 3.5. Řivnáčská kultura ve východní části středních Čech                                                                              | 286 |
| <b>4. Denemarská ostrožna v před- a postřivnáčských obdobích</b>                                                                     | 292 |
| 4.1. Eneolit: kultura nálevkovitých pohárů, bolerázský stupeň badenské kultury a kultura se šňůrovou keramikou                       | 292 |
| 4.1.1. Kultura nálevkovitých pohárů (KNP) a bolerázský stupeň badenské kultury                                                       | 292 |
| 4.1.2. Kultura se šňůrovou keramikou (ŠK)                                                                                            | 295 |
| 4.2. Doba bronzová: únětická a knovízská kultura                                                                                     | 296 |
| 4.2.1. Únětická kultura starší doby bronzové                                                                                         | 296 |
| 4.2.2. Knovízská kultura mladší doby bronzové                                                                                        | 300 |
| 4.3. Pozdní středověk a novověk. Otázka zániku pravěkého opevnění                                                                    | 302 |
| 4.4. Bářskohistorický přehled okolí hradišť Denemarku a Cimburku ( <i>J. Bílek</i> )                                                 | 307 |
| 4.4.1. Lokality související s hornickým nebo hutnickým provozem                                                                      | 307 |
| 4.4.2. Stopy důlní činnosti na Denemarském hradišti – otázka interpretace                                                            | 310 |
| 4.4.3. Závěr                                                                                                                         | 312 |
| <b>5. Zusammenfassung</b>                                                                                                            | 313 |
| <b>6. Literatura</b>                                                                                                                 | 329 |
| <b>7. Animal bone analysis from a Řivnáč culture horizon at the Kutná Hora - Denemark site (Kutná Hora district, Czech Republic)</b> |     |
| — Rozbor osteologického materiálu z objektů řivnáčské kultury na Denemarku ( <i>R. Kyseľ</i> )                                       | 341 |
| 7.1. Introduction                                                                                                                    | 343 |
| 7.2. Kutná Hora - Denemark site                                                                                                      | 343 |
| 7.3. Material and its dating                                                                                                         | 345 |
| 7.4. Methodology                                                                                                                     | 345 |
| 7.4.1. Determination of species                                                                                                      | 345 |
| 7.4.2. Methodology of quantification                                                                                                 | 346 |
| 7.4.3. Methods for estimating the age of individuals                                                                                 | 347 |
| 7.4.4. Methodology for gender determination                                                                                          | 348 |
| 7.4.5. Determination of season                                                                                                       | 348 |
| 7.4.6. The metrics                                                                                                                   | 348 |
| 7.5. Results                                                                                                                         | 348 |
| 7.5.1. Taphonomy observations                                                                                                        | 348 |
| 7.5.1.1. Pottery vs. bones (number)                                                                                                  | 348 |
| 7.5.1.2. Preservation of bones                                                                                                       | 348 |
| 7.5.1.3. The cause of bone accumulation and charring                                                                                 | 349 |
| 7.5.1.4. Fragmentation                                                                                                               | 351 |
| 7.5.1.5. Gnawing                                                                                                                     | 352 |
| 7.5.1.6. Intentional interference and butchery practises                                                                             | 352 |
| 7.5.1.7. Representation of anatomical parts and import/export                                                                        | 355 |
| 7.5.1.8. Spatial distribution and comparison of features                                                                             | 365 |
| 7.5.1.9. Cultural layer                                                                                                              | 368 |
| 7.5.1.10. Articulated parts of skeletons                                                                                             | 368 |

|                                                                      |            |
|----------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>7.5.2. Zoological observation and the significance of animals</b> | <b>368</b> |
| 7.5.2.1. Overview and representation of species                      | 368        |
| 7.5.2.1.1. Proportion of hunted and breeding (mammals)               | 368        |
| 7.5.2.1.2. Wild mammals                                              | 372        |
| 7.5.2.1.3. Birds, reptiles, amphibians and fish                      | 374        |
| 7.5.2.1.4. Dalmatian Pelican in Kutná Hora - Denmark                 | 376        |
| 7.5.2.1.5. Domestic mammals                                          | 377        |
| 7.5.2.2. Local domestication (crossbreeding) of cattle?              | 377        |
| 7.5.2.3. Vertebrate as sustenance                                    | 378        |
| 7.5.2.4. Frogs as sustenance                                         | 379        |
| 7.5.2.5. Non sustenance use of animals                               | 379        |
| 7.5.2.6. Age at slaughter and gender analysis                        | 379        |
| 7.5.2.7. Breed affiliation – body characteristics                    | 389        |
| 7.5.2.8. Pathologies and work use of cattle                          | 393        |
| 7.5.2.9. Ritual evidence?                                            | 395        |
| 7.5.2.10. Seasonality                                                | 396        |
| 7.5.2.11. Ecology                                                    | 396        |
| <b>7.5.3. Human bones</b>                                            | <b>397</b> |
| <b>7.5.4. Artefacts</b>                                              | <b>397</b> |
| <b>7.6. Summary and conclusion</b>                                   | <b>399</b> |
| <b>7.7. Souhrn</b>                                                   | <b>414</b> |
| <b>7.8. References</b>                                               | <b>415</b> |
| <b>8. Tabulky 1–162</b>                                              | <b>419</b> |